

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XI.

V Celovcu, 20. februarja 1892.

Štev. 5.

Naše občine, njih tajniki in naši učitelji.

Danes imamo poročati spet veselo novico. Občinski odbor v Šmihelu nad Pliberkom je dné 9. februarja t. l. z vsemi proti trem glasom sklenil, slovo dati dosedanjemu tajniku, g. nadučitelju Jurkoviču, odločnemu nasprotniku slovensko-katoliške stranke, in je za tajnika poklical znanega koroškega rodoljuba g. Filipa Kanduta, kateri bo tajnikoval tudi v sosedni občini Globasnici, in sicer bo uradoval v obeh občinah v slovenski besedi. Ta sklep je imeniten za vse koroške Slovence. Na okrajno glavarstvo v Velikovcu bodo odslej prihajali dopisi iz Šmihela in Globasnice v slovenskem jeziku. To bo začetek slovenskega uradovanja na Koroškem. Občine, ki slovensko uradujejo, imajo namreč pravico tirjati, da jim okr. glavarstvo tudi po slovensko odgovarja. Če bo enkrat več občin v Podjurski dolini ta izgled posnelo in uvedlo slovensko uradovanje, potem bodo v tej dolini sploh le taki uradniki mogoči, ki bodo slovensko ne samo za silo govoriti, ampak tudi pravilno pisati znali; dobili bomo toraj slovenske uradnike, ki bodo z nami, svojimi rojaki, gotovo prijazni in potrpežljivi. Prihajali pa bodo slovenski dopisi od občinskih uradov v Šmihelu in Globasnici tudi na deželni odbor v Celovcu. Tukaj so še lani rekli, da nemajo nobenega slovenskega uradnika (mi pa vemo, da ga imajo. Opazka uredništva) in da zavolj tega ne morejo odgovoriti na neko prošnjo, katero jim je naše katoliško-politično društvo v slovenskem jeziku poslalo. Slovenci, ali ni to velika krivica, ki se vam godi? Vas je ena tretjina v deželi, tudi vi plačujete deželne doklade, pri deželnem uradu vse mrgoli uradnikov, pa naj bi še enega med njimi ne bilo, ki bi znal slovensko pismo prebrati in po slovensko odgovarjati! Tedaj smo Slovenci samo za plačevanje dobri, toliko pa noben Slovenec ni vreden, da bi ga v kako pisarno posadili, čeravno jih imamo dosti, da so dovolj učeni za to! Zdaj bo pa druga. Vsaj enega slovenskega uradnika bodo morali precej nastaviti samo zavolj Globasnice in Šmihela. Kedar pa dobimo več takih občin, da bodo začele po slovensko uradovati, potem

bo tudi pri deželnem odboru treba zmirom več slovensčine zmožnih uradnikov. To bo dobro na vse strani: prvič bo pomagano tistim Slovincem, ki jih bo moral deželni odbor v službo vzeti, ker pridejo k boljšemu kruhu; drugič se bo pa tudi županom in svetovalcem ložeje godilo. Do zdaj se je marsikteri mož, ki bi bil kakor nalašč za župana, samo zavolj tega te službe branil, ker ni znal dovolj nemško. Ako pa občina slovensko uraduje, potem županu ne bo treba nemško znati. Sploh pa se bo s slovenskim uradovanjem po vsej deželi slovensčina poživila in bolj v veljavo stopila. Ne samo uradniki, temveč tudi advokati in notarji se bodo morali slovensčine učiti ali pa si slovenskih pisarjev priskrbeti, ker bodo večkrat opraviti imeli s slovenskimi dopisi od slovenskih občinskih uradov. Torej je jasno, da je sklep vrlih občinskih odborov v Šmihelu in Globasnici velikanskega pomena za koroške Slovence. Ti dve občini bote z zlatimi črkami zapisani v našo zgodovino, kakor v drugem oziru občina Št. Jakob, ki se je tako stanovitno vojskovala za slovensko šolo.

Drugim slovenskim občinam, ki imajo tudi slovenske odbore, pa kličemo: posnemajte izgled Šmihela in Globasnice, priskrbite si slovenskih tajnikov in začnite slovensko uradovati! Seveda je to ložej rečeno, kakor storjeno. Naše občine so večidel majhne in revne, toraj za tajnika ne morejo veliko potrositi. Ko bi mi imeli take šole, da bi se ljudje naučili dobro pisati in brati po slovensko, in ko bi se upeljalo slovensko uradovanje, potem bi župan ne potreboval tajnika, po slovensko bi sam znal pisati na okrajno glavarstvo, deželni odbor in druge uradnike. Dokler pa občine po nemško pišejo, in dokler imamo take šole, da ljudje nemščine ne zastopijo, slovensčine pa pisati ne znajo, tako dolgo se med kmeti nobeden ne najde, da bi se občinskega tajništva podstopil, in tudi župan ne, treba je tedaj najeti človeka, ki je nekaj šol študiral in zna po nemško pravilno pisati. Ker pa so naše občine revne, ne morejo si držati lastnega tajnika, ali pa ga tako slabo plačajo, da jim študiran človek ne pride in ne ostane; učitelj ima pa že itak svojo službo, toraj tajništvo lahko boljši kup opravlja; zato se pri nas tako pogosto zgodi, da naprosijo učitelje za tajniško službo. To pa nikakor ni dobro in se mora opraviti. Ko bi mi

imeli take učitelje, kakoršni so na Štajerskem in Kranjskem, potem bi bilo že prav. Tam so učitelji národní, nekteri so prav iskreni rodoljubi, hodijo z ljudstvom ter z duhovščino v miru in prijaznosti živijo. Naši koroški učitelji pa so z malimi izjemami odločni in včasih celo strastni nasprotniki slovensko-katoliške stranke. Dokazov za to imamo na kupe, kakor naši bralci že iz „Mira“ nekoliko vejo. Kdo je v Svečah ustanovil nemško posojilnico, kdo je tam pri občinski volitvi najbolj roval zoper slovensko in za nemško-liberalno stranko? Učitelj! Kdo je v Št. Jakobu nabiral podpise zoper slovensko šolo? Učitelj! Kdo je v Kotljah ravno to delal? Učitelj! In kdo je ravno to delal v Globasnici? Učitelj! To so le nekteri dokazi iz najnovejšega časa. Vemo jih pa še več, kar vse lahko dokažemo z mnogimi pričami. Nektere učitelje imamo tudi na sumu, da dopisujejo v nemško-liberalne liste in tam grdiijo in obirajo slovenske rodoljube ter tako zdražbo in preprij delajo v deželi. Tako se obnašajo učitelji, čeravno jim je politična agitacija prepovedana z odlokom učnega ministerstva dné 28. junija 1885, št. 707, in z odlokom c. k. deželnega šolskega sveta dné 7. julija 1885, št. 1431. Najbrž jim kaka mogočna oseba potuho daje, da si upajo delati proti ukazom svojih predpostavljanih. Pa naj že pride ta veter, od koder hoče, toliko vemo iz dosedanje skušnje, da so učitelji nasprotniki slovensko-katoliške stranke, zato pa jih ne gre nastavljati za občinske pisarje. Naj imajo župan in svetovalec še tako dobre namene, tajnik jim lahko vse skazi in povsodi ovire dela, posebno tam, kjer bi hoteli kaj tacega skleniti, da bi slovensčina bolj v veljavo stopila. Naši ljudje so tako mehki, da včasih o taki reči še sklepajo nočejo, o kateri mislijo, da bi jo tajnik nerad zapisal. In ravno zato, ker so naši ljudje tako mehki, se pogosto prigodi, da ima tajnik župana in odbornike vse v svojem žepu, da vse on sam komandira in naredi, kakor hoče. Zato pa se varujmo nemško-liberalnih tajnikov! Glejmo, da dobimo slovenske rodoljube za tajnike, ki nas bodo podpirali namesto da bi nas podirali, in ki bodo slovensko uradovali.

Kjer pa ena občina težko uzdržuje lastnega tajnika, naj pa dve ali tri sosedne občine vkup stopijo, kakor ste naredili občini Šmihel in Glo-

Predpustnica.

Krilati vol — grb Pliberškega mesta.

Spremljaj me, marljivi bralec rastečega „Mira“ s svojimi mislimi v malo mestice, katero čepi pod gradom bogatih grofov Thurnov-Valsassinov. Temu gnjezdju ponemčenih Slovencev pravimo Pliberk. Gotovo še niste zabili žolčnih reči, ktere vam je stari Pliberčan v lanskem „Miru“ iz tega mesteca poročal. Naj tudi letošnji „Mir“ kaj mikavnega od tod prinaša, da široki svet zve, kako slaven je Pliberk že bil, preden ga je Nemeec kozje molitve učil. Prva moja beseda v novem „Miru“ pa naj velja mestnemu grbu, po vsem svetu znanem volku z razprtimi habicami!

Že se je bližala druga dolgočasna šolska ura svojemu koncu, ko čuden nemir med nami šolarji v zaduhli šoli navstane. Tedanji pridni mestni učitelj gospod W. se zastonj trudi, da bi nas pomiril. Krepka njegova roka pride v neljubo dotiko z našimi ušesi in lasmi, pa tudi to ne pomaga. Zdaj poseže po zdravilu, katero se mu najpripravnejše zdi, da vpokoji razposajene paglavce. In krepko pada šiba po ravno onem delu našega slabega života, za kterega smo se otroci najbolj bali. Ni ga res boljšega zdravila za malopridne otroke od brezovega olja; pa to najbolj na tihem ostane, da novošegni učitelji vsega ne pokupijo. Dasitudi velik prijatelj šibe, je bil vendar pri vsem tem dober učitelj gospod W., kterega smo šolarji spoštovali in ljubili. Več smo se pri njem naučili v štirih

letih, kakor sedanji mestni šterkavec v osmih, dasitudi imajo zdaj čvetero šolskih močij in med temi še celó luteranko. Gospod W. je imel le enega podučitelja, Štajerca, ki je bržčas zdaj na gornjem Koroškem. Poučeval je g. W. enakomerno v nemškem in slovenskem jeziku. Kako je pa zdaj v Pliberški šoli?! Tudi mnogo lepih slovenskih pesmic nas je stari skušeni učitelj učil, za ktere smo mu še vedno hvaležni. Bil je g. W. res blaga duša, zato se bote čudili, kako ni mogel ravno tedaj mira narediti. Moralo je nekaj posebnega biti. Kaj bi neki bilo vzrok nemiru? J. J. iz Doba nam je zašepetal, da ko je bil zunaj, je videl dolgega Luko, kako je tatermana nosil in s tatermanom tudi malanega volička z habicami. Taterman je bil tudi takrat za šolarje vesela prikazen, kakor še zmiraj. Vedeli smo, da bo za nas skoraj spet vesel dan — sejem. Prvič vesel zato, ker na sejmov dan ni šole. Drugič še bolj vesel zato, ker bomo zastonj lahko videli po kramarskih utah toliko lepih rečij: male orgeljce, pisane konjičke, puže, trobentice itd.; pa tudi Kašperla, kako bo rajal, se z vragom tepel in parteljna metal.

Po končani šoli jo veselih korakov vderemo na trg, kjer je Luka tatermana že postavil ravno pred Oblasom, mu dal tresko za sabljo, ga z zelenjem ovil, mu pripel pa tudi čudnega volička s habicami, — slavni grb še bolj slavnega mesta.

Pred lepim tatermanom se praskamo za ušetmi, da Pliberško govorim, premišljujemo in drug drugega izprašujemo: odkod in kako bi zamogel vol perute imeti? kje in ktera bi bila dežela, v kterej se ležejo voli, krilati voli, kakoršen je naš Pliberški? Lahko, da je le Pliberk srečno mesto, v kte-

rem se taki voli rodijo? In vol našega tatermana ima razpete, na kvišku povzdignjene habice, kakor bi hotel ravnokar zleteti in Pliberk zapustiti? Se li boji volov, ki po dveh nogah hodijo? Frči kakor trotje pred bučelnjakom, pa še ni zletel tudi ne na najbližnjo in najnižjo streho? Kako to? Naš gospod učitelj so nam mnogo pripovedovali, kako zvita je lesica, kako je goljufala volka, krokarja in veča drugih žival; da bi kje voli prebivali, ki bi imeli habe, tega nam niso povedali. Le gospod katehet, ki so, kakor slišim, zdaj v nekem trgu, v kterem, kakor pravijo, je poštenjak sv. Anton, so nekdanj o letečem volu govorili, ko so nam osmo božjo zapoved razlagali, in so rekli: „Sv. Tomaža Akvinskega je hotel njegov sošolec, nek posveten mladenič, zjaka imeti, in mu je rekel: „Glej, Tomaž! glej, kako voli po zraku letajo.“ Kako osorno pa je resnicoljubni Tomaž svojega tovariša zavrnil, ne spada v predpustnico.

Ko se tako in enako o krilatem volu pogovarjamo, pridejo doli po trgu gospod J. W., kterih smo šolarji za del njih šaljivosti kaj radi imeli. Stanovali so takrat na trgu v hiši, iz ktere Turek pri oknu na dvorišče gleda. Pozneje so jih v Celovcu nekam skrili, in nam šolarjem je bilo prav žal po njih. Zdelo se jim je, kaj mi pri tatermanu ugibamo, zato se vstopijo med nas, ostanejo nekoliko časa z nami, in nam jamejo o mestnem grbu — krilatem volu — blizo tako le govoriti:

„Nekedaj Pliberk ni bil tako velik (!) in lep, kakor je sedaj. Tukaj, kjer zdaj stojimo, je bil v starih časih precej globok jarek. Po jarku je v deževnem času voda drla skoz mesto, tako da so se mestjani bali za svoje lesene kolibe. Zunaj mesta

basnica. Ko bi n. pr. Žihpolje v naših rokah bile, bi lahko štiri občine: Žihpolje, Kotmara ves, Bilčoves in Vesica imele enega skupnega tajnika. Vsaki dan ni uradni dan pri županu; danes bi tajnik pisal in uradoval na Žihpoljah, jutri v Kotmari vesi itd. Štiri občine bi že zamogle toliko vkup zložiti, da bi tajnik samo od tega živel, potem bi pa tudi vse pisarije lahko opravil.

Šola v Št. Jakobu.

Vse hvale vredna je občina Št. Jakob, ki se je toliko časa in tako neustrašeno potegovala za slovensko šolo in jo slednjič dosegla. Našim nasprotnikom, ki so že mislili, da bo koroška dežela v malo letih ponemčena, je zdaj račun prekrizan, kajti to, kar se je dovolilo eni občini, se drugi ne more odreči. Zato se bojijo, da bodo še druge občine dobile slovensko šolo, ako za njo prosijo, kar se je že na več krajih zgodilo. Zato pa so naši ponemčevalci vsi zmešani in ne vejo, kaj bi si zdaj izmislili, da bi slovensko šolo zaprečili. Po celi deželi izprašujejo tiste ljudi, ki so se podpisali za slovensko šolo, ali so res te misli, zakaj so to storili, kdo jih je nagovoril itd. Kaj jim naši odgovarjajo, tega mi ne zremo, pa liberalni listi so polni poročil, da ljudje svoje podpise preklicujejo, da pravijo, da so bili le zapeljani ali zaslepljeni itd. Kdo iz ljudstva tako odgovarja, tega ne povejo po imenu, toraj se tudi mi prepričati ne moremo, ali govorijo liberalni listi resnico ali ne. Pa naj že kmetje odgovarjajo kakor hočejo, to že vemo, kakošna poročila prihajajo na deželni šolski svet. Od teh prošelj, ki so jih le posamični posestniki ali starejši podpisali, ne pričakujemo ničesar. Druga pa je tam, kjer je prošnja podpisal občinski odbor ali pa krajni šolski svet. Tam se pa vse v zapisnik zapisuje, kar se govori in sklepa v seji, tukaj potem ni nič prostora za živo domišljijo liberalnih dopisnikov; poročati ne morejo kaj drugega, ko to, kar je črno na belem zapisano v zapisnik. Tukaj si morajo toraj na drug način pomagati: učitelji (!) hodijo okrog, strašijo ljudi, da bo šola „hrovaška“, (tako se je zgodilo v Št. Jakobu), da se ne bo čisto nič več nemško učilo, da se otroci še besedice nemške naučili ne bodo itd. Na tak način so se podpisi zoper slovensko šolo ravnokar nabirali v Št. Jakobu, v Globasnici in v Kotljah itd. Najbrž se ljudje po celi deželi na podoben način strašijo in begajo, da se ne bo besedica nemška več učila, če bo šola taka, kakor v Št. Jakobu.

Prosimo rodoljube, naj takim in podobnim lažem odločno in krepko nasproti stopijo. Že v 3. št. „Mira“ od 30. januarja t. l. smo v dopisu iz Št. Jakoba priobčili odlok šolske oblasti za Št. Jakobsko šolo. Kdor hoče vedeti, kakošna bo Št. Jakobska šola, naj tisti odlok še enkrat prebere ter naj ne posluša lažnjivih in hudobnih jezikov. Samo dve leti bo šola čisto slovenska; v 3., 4. in 5. šolskem letu se bo učila nemščina vsaki teden po tri ure; v 6., 7. in 8. šolskem letu pa vsaki teden po štiri ure. V viših razredih se bo nemščina tako učila, da se bo zraven nemške slovnice še zemljepisje in računstvo ponavljalo v nemškem jeziku. Tako ukazuje šolska oblast in tako se bo

pod mrzlim mesarjem, tam, kjer je zdaj grajski travnik, — naša slavna „ciganija“, — so stale luže, v katerih so se mestni otročiči goli kopali, njihov očetje žabe lovili, matere pa so jih drle. Vse mesto je bilo tedaj še s plotom zagrajeno, da goveda, ovce in koze niso v mesto pridrle ter tukaj nepokoj delale. Kakor mestne bajte, bila je tudi mestna cerkev, mala in uboga, kakor je Sebastjanska cerkev v Dobu. Pliberčani takrat tudi še niso imeli lastnega župnika, temveč so spadali pod Šmihelsko faro. Mestjani, sami Slovenci, bili so sicer revni, pa pobožni. Moški so navadno nosili visoke klobuke, jopiče iz domačih pridelkov, irhaste hlače, rdeče telesnike, višnjevce nogovice in čizme na kveder, dostikrat s trto zvezane. Za ženske pa ne vem, kako so se oblačile, ker se pri ženskih nošah ali „moda“ vedno spreminja. Pliberški deklji so za tako lepe sloveli, da so celo Črnjani v Pliberk v svate zahajali. (Dalje sledi.)

Smešničar.

Razloček med faro.

Faran pri g. kuratu: „Kako pa to, da je Št. Jurij fara, ki je manjša od naše, pri nas pa imamo le samo kuracijo?“

Kurat: „Tega Vi ne zastopite! Fajmošter v Št. Jurji imajo grunte, govedo in prašiče; pri nas pa imamo koj le samo kure in race, — zatorej kuracija.“

Katehet: „Kakšen postane človek, ki bolj za telo, ko za dušo skrbi?“ Francek: „Tolst“.

tudi zgodilo. Gotovo se bodo otroci zdaj še več in bolje nemščine naučili, kakor poprej. V Celju imajo šolske sestre slovensko dekliško šolo, nemščina je samo učni predmet, kakor bo v Št. Jakobu, in vendar vemo po izkušnji, da se deklice tudi nemščine dobro naučijo, tako da jo gladko govoriti znajo, česar še naše nemške šole ne dosežejo. Saj človeku že pamet dá, da se bo otrok potem ložer nemško učil, kadar že nekoliko spodrašte in če se je že prej v svojem maternem jeziku brati in pisati naučil. Tak otrok, ki zna že v svojem jeziku besedo od besede ločiti in jo zapisati, si bo tudi besede tujega jezika prej zapomnil.

Slovenci! ne pustite se toraj strašiti in begati. Št. Jakobska šola ne bo „hrovaška“, ampak slovenska; pa tudi ne čisto slovenska; otroci, katerih starejši to želijo, se bodo učili tudi nemščine, kolikor je za vsakdanje občevanje z Nemci potrebno ali koristno.

Govor poslanca g. dr. Gregorca

v 90. seji državnega zbora dne 16. decembra 1891.

(Po stenografičnem zapisniku.)

(Dalje.)

V dokaz tega ozrl se bodem le na kratko na razdelitev kulturnih sredstev. Po zadnji ljudski štetvi je na Štajerskem in Koroškem 1.040.000 prebivalcev z nemškim in 500.399 prebivalcev s slovenskim občevalnim jezikom, teh dežel torej dve tretjini sta nemški, ena tretjina pa slovenska. V smislu pravičnosti bilo bi torej kulturna in izobraževalna sredstva razdeliti po ključu 2 : 1. — V istini pa ni tako, nerazmerje je uprav srमतno.

V obeh deželah je ena univerza, ena tehnična visoka šola, 15 srednjih šol, 7 meščanskih šol, 2 moški učiteljski pripravnišči in ena ženska, dve kmetijski šoli, ena vinarska šola in na stotine ljudskih šol. In kaj imado tega Slovenci? Skoraj nič! Zakaj vsi ti mnogobrojni in dragi izobraževalni zavodi so skoro izključno nemški. Slovenci imamo samo tri slovenske paralele, v nekaterih srednjih šolah je slovensčina obligaten učni predmet, na Štajerskem imamo nekoliko ljudskih šol, ktere smo potom rekurzov na naučno ministerstvo oteli ponemčevanju; koroški Slovenci, katerih je nad 100.000, pa imado, kakor se je pred kratkim povedalo, samo eno slovensko ljudsko šolo. Še potovalnega učitelja slovenskega nam ne dadó in gospod poljedelski minister je že naprošen, da ga pošlje s Kranjskega na Koroško.

Najhuje pa je to, da so vsi ti mnogi in dragi izobraževalni zavodi izključno upravljani od naših političnih nasprotnikov. Mi Slovani nimamo niti v deželnem odboru niti v deželnem šolskem svetu za Štajersko in za Koroško svojega zastopnika; ne eden naših ne sedi ondi.

Gospoda moja! Tako ravnajo nemški oblastniki s pol milijonom Slovencev na Štajerskem in na Koroškem. Duševno naj bi propali, bremena pa moramo tiste nositi, da bi toliko hitreje poginili. Zdaj pa pride še plemeniti grof Wurmbrand, vije roke in se čudi, da se nam Štajerskim in koroškim Slovincem vidi sedanjí položaj neznošen.

V tej zbornici čuli smo že nekatere kratki očitjanje, da so avstrijski Slovani panslavisti in da hočejo postati Rusi. To očitjanje je tako neopravičeno, da bi niti ne odgovarjal naj, da ni za nas Slovence v nekaterih krogih nevarno in škodljivo v smislu znanega latinskega reka: „calumniare audacter, semper aliquid haeret“. Izza petdesetih let opazovati je pri Slovanih večjo duševno in kulturno delavnost; godi se nekaj, kar se godi pri germanskih in slovanskih narodih vsak dan, ali nikomur ne pride na misel, očitati Italijanom, kateri se zanimajo za francosko književnost, da hočejo postati Francozi, duševno in politično, nihče ne more trditi, da bi Danci, ki se tudi za nemško književnost zanimajo, hoteli postati pruski Nemci. To isto pa velja tudi za avstrijske Slovence; skupnost v kulturnih delih in težnjah še ni pogoj političnemu panslavizmu, in samo ta bi utegnil nevarno postati.

Znano je vsemu svetu, ktere politične težnje imado slovanski narodi. Poljaki, Malorusi, Slovaki in Slovenci zahtevajo kolikor mogoče popolno narodno samoupravo; Čehi in Hrvatje zopet hočejo, da obvelja češko in hrvatsko državno pravo. Da bi pa kdo zastopal panslavistične politične ideje, bi kdo hotel Rus postati, to ni resnično in zato odklanjam tako očitjanje kar najodločneje. Sicer pa vemo dobro, v katero svrhu slikajo nemški in madjarski kričači panslavistične strahove na zid. Godi se zato, da bi bilo mogoče zatožiti Slovence kot državi nevarne, da bi jih bilo mogoče obrekovati in da bi bilo mogoče opravičiti sedanjí način pritisaka. Brez dvojbe pa se oglašá tudi slaba vest zaradi mnogobrojnih krivic, ktere so se storile avstro-ogerskim Slovanom. Temu se pa da odpomoči. Gospodje naj postanejo nam nasproti le to,

kar še niso bili nikdar — pravični, samo treba bi bilo, da se to zgodi kmalu in vidno, zakaj sicer bi se res utegnil uresničiti tisti pogoj, pod katerim je mogoč politični panslavizem. O tem nas poučuje zgodovina balkanskih Slovanov. Stoletja so vzdihovali pod Turškim jarmom. Zapad je nanje pozabil. Avstrija ostavila je po smrti slavnega princa Evgenija zgodovinski svoj poklic, osvoboditi kristjane, in se pridružila Turkom. Posledica tega je bila, da so se obupani narodi slovanski obrnili do sorodne Rusije in ta jih je tudi res osvobodila. To pa dokazuje, da je samo turška divjost tirala Slovence, da so se obrnili do Rusije. S Slovani, kateri živé izven Rusije, moralo bi se še le po turško ravnati, da bi začeli tudi v političnem oziru misliti na Rusijo. Avstro-ogerski državniki pa naj iz tega posnamejo nauk: Ako bodete smatrali Slovence za državljane druge in tretje vrste, ko jim niti tega ne bodete dali, kar je za ohranitev narodnosti neobhodno potrebno, potem, gospoda moja, utegnile bi Slovanom res priti kdaj misli, katerih avstrijsk domoljub ne more odobravati.

(Konec sledi.)

Dopisi prijateljev.

Iz Nove vasi. (Pogreb čast. g. župnika Aleša.) Dne 3. februarja smo v Št. Vidu pokopali č. g. Lovrenca Aleša, našega nekdanjega dušnega pastirja. Ko nas je vest o smrti prestrašila in smo zvedeli za dan pogreba, podalo se je več kmetov Vetrinjske fare v nemški Št. Vid, da skazemo svojemu bivšemu dušnemu pastirju zadnjo čast. Pogreb je bil lep, udeležilo se ga je 14 duhovnikov. Na grobu je bil ginljiv govor. Prebivalci Vetrinjske fare se bomo pokojnega gospoda še dolgo spominjali, ker so bili mož po Božji volji, skrben dušni pastir, vnet za Božjo čast in lepoto cerkve, izreden govornik, lep zgled pobožnosti, dobri in prijazni z vsakim človekom. Naj v miru počivajo!

Iz Srejan pod Strmcem. (Nepoklican nemirnež.) V Lipi se je naselil neki trgovec velikonemškega duha, ki nas zdaj že tri četrt leta osrečuje s svojim suhim in mokrim blagom. To bi že še potrpeči, saj je že marsikteri tujec med Slovenci obogatel ali vsaj dobro živel, zraven jim pa v vseh rečeh nasproti delal. Pa to se nam ne dopade, zakaj ta človek našega priljubljenega in občespoštovanega g. dekana ne pusti pri miru. V neki gostilni se je hvalil, da bo že on za to skrbel, da g. dekana v treh mesecih iz Lipe proč spravi! Ti reva privandrana, se še dobro ogrel ni med nami, pa že hoče druge ljudi proč goniti! Škofijstvo se bo pač malo zmenilo za tega kramarja!

Iz Velikovške okolice. (Okrajne sodnije) imajo premalo moči in oblasti. Dostikrat se nam kaka kazenska ali pa denarna pravda prav malovažna zdi, pa vendar je okrajna sodnija ne sme razsoditi, ampak stvar izroči deželni sodniji v Celovcu. To napravlja ljudem mnogo potov, troškov in zamude. Kjer je veliko prič in morajo plačane biti za pot, to nanese veliko troškov, naj jih že plača stranka ali pa država. Prosimo gg. državne poslance, naj bi se kateri oglašil o tej zadevi, kedar pride prava priložnost. Kmetje mu bomo hvalo vedeli za to.

Iz Libelič. (Naša podružnica sv. Cirila in Metoda) je imela na god sv. Blaža zborovanje pri Punkarju v Potočah. Vse hvale vredni so možaki, ki so ukljub slabemu vremenu v obilnem številu došli od blizu in daleč. Tudi iz Suhe in iz Prevalj jih je precej prišlo. S petjem so nas kratkočasili hvalnoznani Črneški pevci. S posebnim veseljem povdarjamo, da so še taki možje, ki so bili prej v liberalnem taboru, z veseljem pritrtili, da nam je treba verske in narodno-slovenske šole. Za vladnega komisarja je bil poslan gosp. Edelmann iz Libelič.

Iz Podgorij pri Kotljah. (Preklic!) Prekličem, kar bi bil dne 9. decembra 1891 pri Matvezu razžaljivega ali kaznjivega govoril zoper gospoda župana, občino, njene služabnike itd.

Janez Metarnig.

Od Device Marije pri Jezeru. (Pohvala.) V zadnjem dopisu gledé naše cerkve smo pozabili še sledeče omeniti. Razun rudarjev v Lješah, ki so se pri zidanju naše farne cerkve tako radodarne pokazali, so tudi vse hvale vredni tukajšnji delavci pri fužini v Prevaljah, ki so skoraj vse dni, ko se je cerkev zidala, jako pridno pomagali, kar in kjer je bilo treba. Tudi je nam še k prejšnjemu dopisu dostaviti, da je tukaj pri nas obče spoštovani kmet in posestnik Šebovnik dal sam na lastne stroške napraviti prelepe in od vseh faranov občudovane glavne duri k novi cerkvi, ktere so stale blizo 250 gld. Vsem lepa hvala!

Iz Globasnice. (Raznoterosti.) Iz vseh krajev naše mile slovenske domovine čujemo, kako naši ljubi nemškutarji pri novih srenjskih volitvah napenjajo vse sile, da bi si uzdržali vse dosedanje občinske zastope ali pa si prisvojili še novih srenj,

v katerih še niso dosedaj po svojem gospodovali. Pri tem naskoku na nas verne in zavedne Slovence delajo po dogovorjenem načrtu in skupno liberalni Nemci, liberalni „bauernbundarji“, in — kar nas najbolj boli — učitelji naših ljudskih šol, akoravno jim je najvišja šolska oblast na Dunaju in tudi deželna šolska oblast v Celovcu že l. 1885 vsako politično rovanje ojstro prepovedala. Kjer je najhujša sila, tam priskoči liberalnej nemškutarjski stranki še kak imenitnejši gospod v cesarske službi na pomoč. Pri nas si je pa bivši tajnik srenjskega zastopa nadučitelj Peter Cenkelj mnogo mnogo prizadeval in potrudil, da bi se ovrгла njemu nepovoljna občinska volitev, a hvala Bogu ni se mu posrečilo. Njegov ugovor je c. k. okrajno glavarstvo ovrгло in postavno izvoljeni novi odbor je bil potrjen. Dne 3. svečana so značajni odborniki enoglasno izvolili vrlega in neustrašivega rodoljuba in poštenjaka gosp. Janeza Jekelj-na za svojega župana. Slava jim! Gromoviti možnarjev pok se je po končane volitvi razlegal po Podjunske dolini ter občini in sosedom poročal, da je prevažna županova izvolitev nam polji v veselje in srečo dognana. To pa je seveda hudo zapeklo naše propadle nasprotnike. Da bi si svojo nevoljo nekoliko ohladili, sklenili so, na novo rovat zoper našo prošnjo za slovensko šolo, za katero sta že lani prosila prejšnji občinski odbor in krajni šolski svet. Zopet se postavi naš nadučitelj, ki od našega slovenskega kruha živi, na čelo nemirnim rovačem. Pravijo, da je šel v Celovec, menda poučevat se, kako mu je postopati in preprečiti, da se ne uvede slovensčina v našo šolo, katero obiskujejo brez izjeme čisto slovenski otroci. Za mešetarja mu služi nek voznik, ki komaj nekaj nemških besedice za silo lomi. Ta najemnik je po mogleju nadučitelja tekal od hiše do hiše in lovil ljudi, da bi se vendar podpisovali za „staro šolo“. Po vseh mogočih spletkah sta naložila nekoliko podpisov. Vsedel se je na limanice celo mož, ki je lani podpisal prošnjo za slovensko šolo; sedaj se je dal šviga švaga prekaniti, ker ni imel toliko korajže, da bi ostal mož beseda. S časoma bodo naše ženske bolj pogumne, kakor možki: neka tukajšna kmetica, katero je oni možicelj nagovarjal, da podpiše prošnjo za nemški pouk, je sitneža zapodila z — metlo od praga in hiše. Živela taka vrla Slovenka! Mi pa radovedni poprašujemo: Kaj bode več veljalo: ali pametna, postavna in pravična prošnja občinskega odbora in krajnega šolskega sveta, ali podpisi s pritiskom in z zvijačo ulovljeni po učitelju in njegovem mešetarju?

Iz Hotovelj. (Čast. g. Hellerju!) Lani sem kupil od g. Hellerja na Dunaju eno drzgalnico za sadje s kamnitim valarjem OMS in eno stiskalnico (prešo) za sadje št. 5 A. Oba stroja dobro delata, da je kar veselje. Štiri možje smo naprešali v 16 dneh 250 hektolitrov mošta. Kmetovalci, sadite pridno sadje in napravljajte si mošt, da vam ne bo treba za delavce kupovati smrdljivega žganja, ki mori dušo in telo. Martin Stalic.

Glasovi nasprotnikov.

Rovanje nemškutarjev v Kotljah.

Da je učni minister občini Tolsti Vrh dovolil slovensko šolo, to strašno peče tamošnje nemškutarje. Najprej so spisali prošnjo na deželni zbor, naj se Kotlje odtrgajo od Tolstega Vrha, da bi potem, ker je šolska hiša v Kotljah, občina Tolsti Vrh brez šole ostala. Zdaj so pa napisali prošnjo na okr. šolski svet v Velikovcu, da naj se ministrov ukaz zastran slovenskega pouka tako dolgo ne izvrši, dokler ne bo rešena prva prošnja za ločitev Kotelj od Tolstega Vrha. V tej drugi prošnji povdarjajo to le: Dosedanje prošnje občine Tolsti Vrh so le delo gosp. župnika Pogačnika, ki ima ves občinski odbor v svojih rokah; Kotljanov pa nihče ni prašal, kakošno šolo da hočejo; dvojezična šolska uredba je blagonosno delovala, prosilci sami malo marajo za znanje edine „novoslovensčine“, ktere niti ne razumejo; občinskim odbornikom je malo mar za šolo in kako se tista razvija, oni so le slepo orodje; že večkrat so prosili za ločitev od Tolstega Vrha, prej brez uspeha, zdaj pa imajo upanje, uslišani biti; toraj naj se slovenski pouk zdaj še ne upelje, ker bo občina itak raztrgana itd. Za to proti-prošnjo se je nabralo 50 podpisov. Ob koncu prošnje se tisti sami imenujejo, ki so podpise nabirali, in sicer so to: Janez Metarnik, Franc Večko, Janez Repotočnik in Pongrac Ladinek. Mi pa vprašamo: kje pa je učitelj Samonik? Naš dopisnik Koteljski nam je pisal, da je učitelj podpise nabiral; zakaj ga pa v svoji prošnji skrivajo?? Če to prošnjo pregledamo, moramo se res čuditi, kako se je moglo najti 50 ljudij, da so jo podpisali. Občinski odborniki so vendar od posestnikov prosto in ne prisiljeno izvoljeni; kako zaničljivo pa govorijo ti ljudje v svoji

prošnji o svojih občinskih odbornikih! Da so kimevci, ki jim ni nič za šolo, temveč le župnika vse ubogajo! Ko bi bili res tako malo vredni, zakaj so pa večino glasov dobili? In če bi jim za šolo ne bilo nič mar, zakaj so pa že večkrat prošnje pošiljali med svet, naj se jim šola zboljša? Komur za kako reč nič ni mar, ta se tudi za njo ne bo zmenil, ne bo zavolj nje veliko pisaril. Da se bo v slovenski šoli samo slovensčina učila, to ni res; saj je občina še prosila za to, naj se od 4. leta naprej tudi nemščina uči po več ur na teden. Da zgoraj imenovani prosilci „ne marajo za slovensčino“, to že davno vemo; to pa ni res, da je ta slovensčina „nova“, kajti govori se že, odkar je slovenski rod na svetu. Da je dosedanja šolska uredba „blagonosno delovala“, to ni res; saj se ljudje od vseh strani pritožujejo, da otroci po osem let v šolo hodijo, pa nič ne znajo. Da bi Slovenci ne zastopili pismene slovensčine (kteru nemškutarji „novo“ slovensčino imenujejo), to je grda laž. Nemškutarji je seveda ne zastopijo, zato ker jim slovenske bukve in slovenski časniki mrzijo; in tak, ki nikoli nič slovenskega ne bere, seveda ne zna več slovensčine, kakor pastirji na paši. Kdor pa rad kaj bere v slovensčini, se bo počasi že navadil tistih besed, ki jih prej ni zastopil. Vsak narod ima svoj pismeni jezik; saj se tudi Nemci v šoli drugačne nemščine učijo, kakor pa jo doma govorijo. Ko bi Nemci tako pisali, kakor doma govorijo, potem bi se niti ne zastopili med seboj, razcepili bi se na več narodov. — Sram bodi vsacega, kdor je to proti-prošnjo podpisal; kajti kdor je kristjan, ne bo obiral in črnil svojega dušnega pastirja; kdor ni nemškutar in odpadnik, ne bo rekel, da ne mara za svojo slovensko materno besedo; pa tudi to ni res, da so župan in odborniki občine Tolsti Vrh samo župnikovimi kimovci; — mi poznamo župana Kotnika osebno in vemo, da je moder in pošten mož, kateri že sam vé, kaj dela, tudi brez g. župnika!

Politični pregled.

V državnem zboru se je sprejela postava o borznem davku. Borza je hiša, kjer bogati Judi vkup pridejo ter kupujejo in prodajajo obligacije, železniške in druge delnice ter vsakovrstne vrednostne papirje. Tukaj grejo milijoni iz ene roke v drugo, zato je prav, da se je tudi tej kupčiji nekaj davka naložilo. — Veliko prepira je bilo zavolj podunavske parobrodne družbe, katero tudi država podpira. Slednjič se je vendar postava sprejela po vladnih željah. — V pretresu je postava o posilnih deželnih zavarovalnicah. Grof Wurmbrand namreč predlaga, naj bi se deželam dovolilo, napraviti vsaka svojo zavarovalnico zoper ogenj in sicer bi bil vsak posestnik prisiljen, se pri tej deželnej zavarovalnici zavarovati. S tem se hoče doseči, da bi denar doma ostal, ki gre zdaj v tuje zavarovalnice. Za druge dežele bi bilo to morda prav; mi Korošci se pa te deželne zavarovalnice nič ne veselimo, ker že naprej vemo, da bodo vsi njeni uradniki in zastopniki enostransko ravnali in bodo zagrizeni nasprotniki in agitatorji zoper našo stranko. — O spravi na Češkem se še vedno mnogo govori. Nedavno je bil nemški voditelj dr. Šmejkal na Dunaju, da se je posvetoval z grofom Taaffejem. Čehi pa nočejo o spravi nič slišati in pravijo, da je Dunajska pogodba v tej reči njim na škodo. Bo nemara koj res tako, ker Nemci kar ne morejo dočakati, da bi se ta pogodba postavno potrdila. — Zadnje dni so časniki v zvezde kovali Plenerja, voditelja nemških liberalcev, ker ni hotel sprejeti neke visoke državne službe. Mož bi pač rajši minister postal in sicer nič manj kakor ministerski predsednik. Bo težko šlo! — V Dalmaciji je bil za okraj Šibenik za državnega poslanca izvoljen Hrvat urednik Jurij Biankini s 97 glasovi proti 92, ktere je dobil srbski kandidat. — Praška kupčijska zbornica je za državnega poslanca izvolila Staročeha dr. Zuckra. — Vojaški minister je ukazal, da se morajo vojaki bolj k veri nagibati in bolj pogosto v cerkev voditi. Vendar so tudi v viših vojaških krogih začeli spoznavati, da kdor Bogu ni zvest, tudi cesarju ne bo.

Na Nemškem so liberalci v velikem strahu pred versko šolo, ki jo zbornica pruska ravno pretresuje. Mesta in vseučilišča pošiljajo prošnje, naj se predlog zavrže. — Na Laškem so nastali nemiri, ker ljudstvo nema kaj jesti in je brez služka. — Na Španjskem pa anarhisti (prekucuh, ki nočejo poznati nobene posvetne in duhovne oblasti) nepokoj delajo. Na več krajih so se že sprijeli z vojaki in je kri tekla. — Na Ruskem je državni svet dovolil spet 60 milijonov rubljev za stradajoče. Pravijo, da je še vse premalo. — Na Francoskem se hočejo bonapartisti in bulanzisti v eno stranko združiti.

Gospodarske stvari.

Zvrženje.

O zvrženju govorimo takrat, ako pride mladič mrtev ali tako negoden na svet, da ne more živeti. Če je pa storila starka nekaj tednov pred pravim časom, tedaj se more mlado ohraniti pri življenju; tej drugi storitvi pravimo prezgodnji porod.

Ljudje navadno mislijo, da mlado ne more živeti, ako se porodi brez dlake; če ima pa dlako, tedaj ostane živo. Res je sicer, da je z dlako obraščen mladič bolj goden od golega, vendar ne stoji nikjer zapisano, da vselej pri življenju ostane. Največkrat zvržejo krave; zatem sledé ovce, kobile, a najmanjkrat svinje.

Živali zvržejo nanagloma. Le redkokrat se prikažejo prej sledeča znamenja: Živina je nemirna, ozira se po trebuhu in skoro prav nič ne jé; žlemne kože porodnih delov, iz katerih se izteka sluz ali žlem, močno zatečejo. Če pa je mlado že dlje časa mrtvo, takrat teče iz porodnih organov umazana, rujavkasta, kaj smrdljiva tekočina.

Uzroki zvrženja so jako različni, včasih celo popolnoma neznani. Tu hočem navesti samo one, katerih se živinorejec lahko ogiba ter odvrne škodo in nesrečo:

1. Nikoli ne puščaj po plemenu premlade živine. (Kobila naj bo 3, krava 2, ovca 1½ in svinja vsaj 1 leto stara.) Izkušnje namreč učé, da tiste živali, ktere so bile premlade vbrejane, pogosto zvržejo.

2. Nikdar ne odtakaj krvi pri breji živini. Nekteri mislijo, da olajša puščanje storitev. To mnenje je napačno. Če odtočiš malo krvi, slabiš starko in mladiča, kajti oba prejemata iz krvi potrebno hranivo. Ako tudi živina ne zvrže, vendar pride mladič tako slab na svet, da pogosto zboli ali celo pogine. Ako puščaš mnogo krvi naenkrat, ali večkrat zaporedoma, tedaj je zvrženje skoro gotova stvar.

3. Ne dajaj živini premrzle ali izprijene vode (luže, mlake itd.). Nikdar ne pokladaj brejim živalim težko prebavne krme, (tako n. pr. kislega sena, detelje, rži, debelače, sočivja itd.). Še bolj škodljiva je izprijena, blatna, plesniva in zmrznjena klaja.

4. Pazi, da se živinče ne poškoduje, da ne pade, da ne skače, da pretežko ali prehitro ne vozi. Na ledu žival lahko izpodrsne, pade na trebuh, sad se poškoduje ter pride pred časom na svet. Temu se izogneš, ako daš breje kobile na ostro podkovati in ako goniš krave posamezno ter na vrvi k vodi.

5. V drugi polovici brejosti vprezaj kobile samo za počasna in lahka dela.

6. Dva ali vsaj en mesec pred storitvijo, ne smeš krave več mlesti, da dobiva tele dovolj hrane. Nihče ne more in ne sme zahtevati, da naj preživi krava sama sebe, da naj preredi že skoro zrelega mladiča, ki potrebuje mnogo hraniva in da naj slednjič še mleko daje.

7. Ne pasi jeseni in spomladi brejih živalij po rosnih, ali celó zmrznjenih pašnikih, vzlasti se je treba ogibati strnišča in detelje.

8. Prostor, kjer živina stoji, naj bo raven, ne nazaj viseč. Kajti v teh slučajih tišče čreva na maternico in na sad, kar pospešuje zvrženje.

9. Breje živali moraš dobro in tečno krmiti, kajti one morajo preživeti sebe in mladiča; osobito v drugi polovici brejosti je treba klajo zdatno povečati.

10. Ako kako živinče zvrže, tedaj odstrani iz hleva, čim hitreje je mogoče, sad, trebilo ter vso onesnaženo nasteljo; kajti sicer bi se okužila ostala breja živina in bi vsled tega tudi zvrгла.

Franjo.

Novičar.

Na Koroškem. Celovski magistrat je začel spet novo pravdo s „katoliško-političnim društvom za Slovence na Koroškem“. On zahteva k slovenskim ulogam nemško prestavo. Društvo se je pritožilo na deželno vlado in zahtevalo, naj se magistratu ukaže, slovenske uloge sprejemati, pa tudi v slovenskem jeziku reševati. V prvi točki je deželna vlada društvu pritrnila, v drugi pa ne, zato se je društvo obrnilo s prizivom do vis. c. k. ministerstva. — Pri državnem stavbenem uradu za Koroško ste razpisani dve službi cestnih mojstrov z letno plačo 500 gld. Za tako službo smejo prositi dosluženi podčastniki, ki znajo brati, pisati, računati in nekoliko risati. Zidarji, kamnoseki in tesarji imajo prednost. — Razpisana je služba šolskega vodje (prvega učitelja) v Brdu na Zili. Tirja se, da je slovensčine zmožen. — V Pliberku je umrl odvetnik dr. Matzka, nasprotnik naše stranke. Naj v miru počiva! Želim pa, naj bi dobil slovenskega naslednika. — Pri deželni vladi koroški je do konca februarja razpisana služba okrajnega živinozdrav-

nika. Zdaj smo radovedni, ako bode vlada nastavila takega, ki je zmožen tudi slovenskega jezika, kar bi bilo povsem potrebno. — Deželna vlada je dovolila, da se smejo na železniški postaji v Trbižu sprejemati večje črede goved in prešičev. — Od naših ovc se bo na Francoskem odslej pobirala carina 15¹/₂ frankov namesto 3. Toraj se zdaj ne bo več splačalo, ovce na Francosko voziti. — Knez Liechtensteinov grad v Rožeci so Angleži v zakup vzeli ter bodo v njem priredili več stanovanj. Po leti pride potem več angleških družin v grad stanovat. — Umrl je posestnik „Krištof“ na Krki, Jurij vitez Gutmansthal, zvest pristaš liberalcev in „bauernbunda“. — Hripa na Koroškem ponehuje. Saj je pomorila zadosti ljudij! — Posojilnica v Dravogradu je imela lani 60.000 gld. prometa. — Pri obč. volitvi v Galiciji je naša stranka propadla v 1. razredu za 2, v 3. razredu za 3 glase. Zavolj nekterih nerednosti uročila se je vnovič pritožba. — V Celovski kanal je nedavno konj zdrknil in je moral poldrugo uro čakati, prej da so ga iz vode potegnili.

Na Kranjskem. V Mokronogu je lutrovski vrtnar Henige prestopil h katoliški veri. — V Cirknici mrjejo za osepnicami (kozami). — V Zagorju so rudarji spet delati začeli. Od svojega „štrajka“ nemajo drugega dobička, kakor da so bili dlje časa brez dela in zaslužka. Naj bi vendar ne poslušali drugokrat nemških hujskačev! — Pogorel je Jereb v Žireh. — Novo mašo so imeli v Brezovici. — V Ambrusu se je 78letni Jože Hrovat tako opeknel, da je umrl. — V Sostrem so umrli č. g. župnik Finc. — Zaklad sta našla dva kmeta pri sv. Križu nad Trzičem. Ker pa tega nista sodniji naznanila, so ju zaprli. — Občni zbor posojilnice v Krškem bo dné 6. marca. Lani je imela prometa 176.000 goldinarjev. — Uvažanje žive živine iz Kranjske na Koroško je spet dovoljeno. — Umrl je okrajni sodnik dr. Gross v Idriji. Bil je vesten uradnik in zmirom zvest Slovenec. — V Klenoviku pri Škocjanu je umrl občesposotovani posestnik J. Povše.

Na Štajerskem. V Vojniku se snuje katoliško politično društvo „Edinost“. — V Braslovcah so umrli č. g. dekan Lovro Potočnik. — V Dornavi pri Ptujju je zmrazil posestnik Grahelnik. — V Trbovljah so rudarji povozili 10 letnega dečka. — Železnico mislijo zidati iz Sevnice v St. Janž, ker je tam dosti premoga. — V Marenbergu so šolo zaprli, ker so med otroci ošpice. — Podpiralna zaloga slovenskih visokošolcev na Dunaju je imela lani 1905 gld. dohodkov in 1036 gld. stroškov. — V Sevnici se je obesil nek železniški čuvaj. Bil je že od nekdanj brezverec. — Pri štajerski eskomptni banki je uradnik Banert izneveril 136.000 goldinarjev.

Na Primorskem. V Trstu umrl je po dolgi in hudi bolezni znani slovenski pesnik in zaslužni rodoljub Fr. Cegnar. Naj v miru počiva in slovenska zemlja bodi mu lahka! — V Podmelcu je Štefan Drolec v prepad zdrknil in se ubil. — Umrl je vitez dr. Defacis, umirovljeni predsednik Tržaškega nadsodišča. — Rojansko posojilno in konsumno društvo ima dné 6. marca redni občni zbor. — V Gorici se govori, da se bo tam ustanovila slovenska ljudska šola. Bog daj! — V Biljah pri Gorici se je ustanovilo kmetsko bralno društvo. — Pri nekem ženitovanju v Brkinih so se fantje zgrabili in enega ubili.

Vabilo

k občenemu zboru hranilnice in posojilnice v Velikovcu, ki se bode vršil v nedeljo dné 21. februarja t. l. ob 1/4. uri popoldne v gostilni g. Plešivčnika po navadnem dnevnem redu. — K temu zboru uljudno vabi vse ude in zadržničke ravnateljstvo.

Listnica uredništva.

Gosp. dopisnikom iz Prevaljske okolice in iz Šmihela pri Pliberku: Za to številko prekasno došlo; pride prihodnjič.

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	6	80	8	50
rž	6	—	7	50
ječmen	4	20	5	25
oves	2	30	2	90
hejda	4	70	5	80
turšica (sirk)	4	—	5	—
pšeno	6	80	8	50
rižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	20	2	—
deteljno seme	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 30 kr. do 2 gld. 70 kr., kisló 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 10 kr., slama po 1 gld. 50 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 55 do 60 kr. kila, maslo in puter po 90 do 100 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 33 do 35 gld. stari cent.

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu nad Pliberkom naznanja vsem č. g. zadružnikom, da bode dné 25. svečana, t. j. na dan sv. Matije, ob 8. uri zjutraj v gostilni pri Šercarju imela svoj **letni občni zbor**. — Zavoljo važnih pogovorov prosi za obilno udeležbo **Odbor.**

Loterijske srečke od 13. februarja.

Gradec 52 68 26 10 79
Dunaj 55 87 27 88 57

Učenca, močnega, 16 let starega, vzame ta-
Rikarjevsi (pošta Fūrnitz na Koroškem).

Zaloga moke

iz Magereškega mlina

v Celovcu, šolske ulice št. 18.

„pri zlatem Križu“.

Priporočam vsake vrste moke, hajdovo, tur-
sléno (sirkovo), rženo in pšenično. Kdor vzame
več ko 25 kil, je ceneje. Nadalje sladkor (cuker),
kavo, suhe češplje, špirt in drugo tržaško blago
po najnižjih cenah. Vsak dan friske droži.

Peter Mayer.

Ilen Jeglič,

trgovec in čebelar na Selu, pošta Lesce pri Bledu,
priporoča slavnemu občinstvu in čebelarjem naj-
zlahtnejši med (strd), garantiran pitaneec v skatljah
po 5 kil, kila po 52 kr., ki se pošiljajo proti poš-
nemu povzetju. Dalje prodaja pravi, natorni bri-
njevec po 1 gld. 20 kr. liter, slivovko dve leti
staro po 1 gld. liter, staro dolensko in hrvaško
vino iz najbolj znamenitih krajev, liter po 22, 24
in 26 kr. v sodih. Na zahtevanje se pošljejo tudi uzorci.

Tinktura za želodec,

ktero prireja **GABRIJEL PICCOLI**, lekarnar
„pri angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta, je mehko,
učinkujoče, delovanje prebavnih or-
ganov urejajoče sredstvo, krepča
želodec, ter pospešuje telesno od-
prtje. — Razposilja jo izdelovatelj v
zabojčkih po 12 in več steklenic. Za-
bojček z 12 steklenicami velja gld.
1.36, z 55 steklenicami, 5 kilogramov
teže, velja gld. 5.26. Poštno plača
naročnik. Po 15 kr. stekleničico raz-
prodajajo lekarne v Celovcu Thurn-
v Beljaku dr. Kumpf in Scholz,
v Trbižu Siegel.

wald in Egger,
v Trbižu Siegel.

Ustanovno leto 1820.

Srebr. svetinja v Parizu
1878.

Čast. diploma na Dunaju
1873.

Insam
in
Prinoth
Št. Urh
v Gröden, Tirolsko
se priporočata za
cerkvena dela
iz lesa

kakor: altarje, priž-
nice, krstiča, spo-
vednice, postaje pri
križevih potih, svet-
nike, božične jaslice
itd. itd.

Vse prav po ceni.
Ceniki se pošljejo
zastonj.

Rupert Fide,

zidarski mojster v Tinjah pri Grabstanju (p. Tainach bei Gra-
fenstein) se priporoča za popraviljanje zvonikov in
dostavlja, da izvrši vse delo brez odra, kar pride skoro za
polovico boljši kup, kakor pri takih, ki si brez lesenega odra ne
upajo na viš. Več pohvalnih listov in spričeval lahko pokažem.

Dr. J. Schell,

odvetnik v Celovcu, bo prišel vsaki četrtek v pi-
sarno umrlega dr. V. Matzka v Pliberku, ker
je od zbornice odvetnikov mu postavljen za na-
domestnika.

Na znanje!

Za predpust in veliko noč se dobi **najlepša**
pšenična moka št. 0 v vrečah po 25 kil
boljši kup ko povsod drugod

pri „**sladkornem klobuku**“, Burggasse št. 12.
in pa

pri „**zlatem vencu**“, na starem trgu št. 19.

F. MUSSI,

trgovec s tržaškim blagom v Celovcu.

Janez Tschernitz v Celovcu.

Dunajske ulice (Wienergasse).

Velika zaloga

sukna in tkanin iz Brna, Liberce, Jägerdorfa itd.

Toskin, peruvijan,

navozne odeje, Graški in kranjski ševijot,

domače sukno (loden) koroško, tirolsko,

štajersko za jesen in zimo.

Posteljne in šepane odeje iz flanela.

Konjske odeje (koci).

Prténina (platno) in kotenina

v vseh oblikah.

Na drobno in na debelo.

KAVA

je letos dobro rodila in se daje boljši kup, kila po
145 kr. in više, kakor je sorta.

MOKA

iz parnega mlina delniške družbe v Pešti.

NATORNA VINA,

rudeča, bela, v sodih po 56 litrov in več, in prav
posebno priporočam še moja **tirolska vina** po
24 gld. hektoliter.

Za pošteno, pristno blago se jamči.

Kupčija za tržaško blago, zabelo, moko in vino:

AMAND PROSEN

v Celovcu, kosarske ulice št. 24.

Kramarjem se daje blago nekaj ceneje.

Proč z navadno kavo, kupujte

Kneippovo sladno kavo,

ki jo izdeljuje za Avstro-Ogersko po naročilu g. župnika
Seb. Kneippa edino le tovarna

bratov Ölz v Bregencu

na Bodenskem jezeru.

Večkrat. gosp. župnik **Kneipp** se je odločno iz-
rekel zoper bobovo kavo, kakor jo zdaj v prodajal-
nicah kupujemo in

uživamo. Tista je
sad strupenega dre-
vesa, ne daje telesu
nobene moči, raz-
burja le živce, ker je
strupena, ter izvaja še
druge jedi na pol pre-
bavljene iz želodeca.
Kneippova kava pa
ima **veliko**
redilno moč,
pomiri živce in je
dosti **boljši kup**.
Komur bi se ta kava
ne zdela dovolj
okusna, naj jej pri-
meša nekoliko

SCHUTZ - MARKE.

Ölzove kave,

in ne bo skoraj poznal razločka od navadne kave.
Pil bo pa potem redilno, zdravo in ceno kavo.

Kako se ta kava kuha, to se bere že v naših za-
vojih. Kdor kupuje, naj pazi, da dobi pravo blago,
ki ga pozna na tem: zavoji so štirikotni in rudeči,
bratov Ölz, varnostna marka, ponvica, **podoba**
in **podpis** župnika Kneippa. Ölzova kava nosi naše
ime in ponvo.

Dobi se v vseh boljših specerijskih prodajal-
nicah v Celovcu.

Bratje Ölz,

tovarna za Kneippovo sladno kavo v Bregencu.